

हिमसंस्कृतवार्ताः

दैनिक ई-संस्कृतवार्तापत्रम्

himsanskritvartah
e-Sanskritnewspaper

नवा प्रेरणा नवोत्साहः

हिमाचलप्रदेशस्य संस्कृतशिक्षकाणां नूतनः प्रकल्पः

1

21.09.2024 शनिवासरः वि.सं. २०८० आश्विन चतुर्थी आश्विन 6 प्रविष्टांशः

Website- www.himsanskritam.com Email-himsanskrit@gmail.com

■ पृष्ठ-3 ■ वर्ष-3 ■ अङ्क-328

**तिरुपतिमन्दिरस्य
मोदकेषु पशुमेदस्य
विषयः गम्भीरः वर्तते-
केन्द्रीयखाद्यमन्त्री प्रल्हदजोशी**

केन्द्रीयखाद्यमन्त्री प्रल्हदजोशी उक्तवान् यत् आन्ध्रप्रदेशस्य मुख्यमन्त्रिणा उत्पादितस्य तिरुपतिमन्दिरस्य मोदकेषु पशुमेदः अस्ति इति विषयः गम्भीरः विषयो वर्तते। अद्य नवदिल्ल्याम् एकस्मिन् आयोजने बार्ताहीः सह संवादं कुर्वन् श्रीजोशी अवदत् यत्, अस्मिन् विषये विस्तृत परीक्षणं भवितुमर्हति, दोषिणः दण्डनीयाः चा राष्ट्रीयदुग्धविकासमण्डलस्य प्रयोगशालायाः पशुधनविश्लेषणशिक्षणकेन्द्रेण तिरुपतिनगरस्य श्रीवेङ्कटेश्वरस्वामीमन्दिरस्य प्रसादरूपेण अर्पित मोदकनिर्माण प्रयुक्ते पुते पशुमेदस्य उपस्थितेः पुष्टिः कृता अस्ति।

**लाओस् देशस्य
द्विदिवसीय यात्रायामस्ति
केन्द्रीयवाणिज्य-उद्योगमन्त्री**

केन्द्रीयवाणिज्य-उद्योगमन्त्री, पीयूषगोयलः लाओस् देशस्य द्विदिवसीययात्रायाम् अस्ति, येन आसियान-भारत-आर्थिकमन्त्रिणां एकविंशति तमे सत्रे तथा च द्वादश तमे पूर्व एशिया-शिखर आर्थिकमन्त्रिणां सभायां भागं गृहीयात्। यात्रावधी मन्त्री द्वयस्य संस्थागत- उपवेशनस्य सहभागिदेश, स्वसमकक्षैः सह अनेकानि द्विपक्षीयपवेशनानि अपि करिष्यति। सः आतिथ्यदेशस्य लाओ पीडीआर-मन्त्रिणा सह कोरिया-मलेशिया-स्विट्जरलैण्ड-म्यान्मार-देशानाम् आगन्तुकैः मन्त्रिभिः सह अपि मेलिष्यति।

केन्द्रीय गृहमन्त्री अमित शाहः झारखण्डराज्ये परिवर्तनयात्रायाः शुभारम्भ कृतवान्

केन्द्रीय गृहमन्त्री अमित शाहः झारखण्डराज्यस्य साहेबगंजमण्डलस्य भोगनाडी स्थलात् झारखण्ड-भाजपादलस्य संचालपरगना संभागाय परिवर्तन यात्रायाः शुभारम्भ कृतवान्। पुलिसलाइन इत्यस्मिन् उद्याने जनसभां सम्बोधयन् श्रीशाहः अवदत् यत् परिवर्तनयात्रायाः अनन्तरं राज्ये निर्वाचनप्रचारः आरब्धः अस्ति। श्री शाहः

**विश्वकर्मायोजना भारतस्य विकासाय
सहस्रवर्षपुरातन-कौशलानाम् उपयोगाय
दिग्निर्देशः अस्ति- प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी**

हिमसंस्कृतवार्ताः। प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्रमोदिना उक्तं यत् विश्वकर्मायोजना भारतस्य विकासाय सहस्रवर्षपुरातन-कौशलानाम् उपयोगाय दिग्निर्देशः अस्ति। वर्धायाः स्वावलम्बी क्रीडाङ्गणे पीएम विश्वकर्मायोजनायाः वार्षिकोत्सवे एकं कार्यक्रमं सम्बोधयन् श्रीमोदी पीएम विश्वकर्मायोजनायाः लाभ गृहीत्वा कार्मिकेभ्यः उद्यमिनः व्यापारिणः च भवितुम् आह्वानं कृतवान्। प्रधानमन्त्रिणा उक्तं यत् पारम्परिकव्यापारस्य उत्पादकता वर्धयितुं षड् दशमलव पञ्च लक्षाधिकेभ्यः लाभार्थिभ्यः आधुनिकयन्त्राणि, उपकरणपुस्तिकाः च प्रदत्ताः। सः ऋणयोजनायाः लाभस्य विषये अपि अवदत् यया त्रीणि लक्षरूप्यकाणां ऋणं प्राप्यते। विगते वर्षे चतुर्दशशतं-

**कृषकाणां आयवर्धनार्थं कृष्याधारितोद्योगस्य
प्रचारार्थं राष्ट्रपतिः द्रौपदी मुर्मूः बलं प्रदत्तवती**

हिमसंस्कृतवार्ताः। राष्ट्रपतिः द्रौपदी मुर्मू रंचीनगरस्य नामकुमनगरे ICAR- इति राष्ट्रिय द्वितीयक कृषिसंस्थानस्य 'निसा' इत्यस्य शतवार्षिकसमारोहे सम्बोधितवती। अस्मिन् अवसरे प्रवदन्ती राष्ट्रपतिः मुर्मूः अवदत् यत् देशे लैक् इति उत्पादनं प्राप्तुं ICAR- NISA इत्यनयोः उकृष्टम् योगदानं अस्ति। अनया संस्थया न केवलं कृषिसम्बद्धं

कोटिरूप्यकाणां ऋणानि लाभार्थिभ्यः वितरितानि। प्रधानमन्त्रिणा महाराष्ट्रसर्वकारस्य योजनाद्वयं प्रारब्धम् येषु यूनां निःशुल्ककौशलविकासप्रशिक्षणार्थं 'आचार्य चाणक्यकौशलविकास केन्द्रम् तथा च महिलानेतृत्वेन स्टार्टअप आत्मनिर्भरतां प्राप्तुं 'पुन्याश्लोक अहिल्यादेवी होल्करमहिला-स्टार्टअप-योजना' इति कार्यक्रमे, प्रधानमन्त्रिणा पीएम मित्र टेक्सटाइल पार्क इत्यस्य आधारः अपि स्थापितः यत् पश्चिमविदर्भस्य अमरावतीमण्डले स्थापितं भविष्यति तथा च एषा परियोजना एक लक्ष यावत् नूतनानि वृत्त्याचसराणि सृजति तथा च दश सहस्रकोटितोप्यधिकं निवेशं आकर्षयिष्यति।

अनुसन्धानविकासकार्य कुशलतापूर्वकं कृतम् अपितु एतादृशं शोधं कार्यं सर्वसुलभं अपि कृतम् अस्ति। राष्ट्रपतिः अवदत् यत्, झारखण्डे देशस्य पञ्चपञ्चाशत् प्रतिशतं लक्षे यावत् उत्पादनं भवति। कृषकाणां आयवर्धनार्थं कृषिआधारित-उद्योगस्य प्रचारार्थं राष्ट्रपतिः बलं दत्तवती। राष्ट्रपतिः मुर्मूः वैज्ञानिकान् प्रोत्तवती यत् कृषकान् द्वितीयक कृषेः विषये जागरूकं कुर्वन्तु इति। सा प्रोत्तवती यत् अस्मिन् विषये ICAR प्रभावी रूपेण कार्यं कर्तुं शक्नोति। राष्ट्रपतिः अवदत् यत् कृषकाणां कृते प्रसंस्करण एकांशस्य प्रशिक्षणानन्तरं कृषकाणां आयम् वर्धयिष्यति। राष्ट्रपतिः मुर्मूः अवदत् यत् कृषकैः अपशिष्टसामग्रीणां उपयोगेन तेभ्यः आर्थिकसुदृढीकरणे अपि सहाय्यं भविष्यति।

गीतोपदेशः

पश्यैतां पाण्डुपुत्राणाम्
आचार्य महतीं चमूम् |
व्यूढां द्रुपदपुत्रेण
तव शिष्येण धीमता || ३
शब्दार्थ- पश्य - देखिये; एतम् - इस; पाण्डु-पुत्राणाम् - पाण्डु के पुत्रों की; आचार्य - हे आचार्य (गुरु); महतीम् - विशाल; चमूम् - सेना की; व्यूढाम् - व्यवस्थित; द्रुपद-पुत्रेण - द्रुपद के पुत्र द्वारा; तव - तुम्हारे; शिष्येण - शिष्य द्वारा; धी-मता - अत्यन्त बुद्धिमान।

**सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे
व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते
सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च
उत्तरदायिनः भविष्यन्ति**

कार्यालयः
हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्
जसवं कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे
कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र.
पत्रव्यवहारसङ्केतः- १७७१११

**मार्च- मासात् पूर्वं
भारतदेशः नक्सलवादेन
नक्सलवादस्य विचारेण
च मुक्तः भविष्यति-
केन्द्रीय गृहमन्त्री अमित शाहः**

हिमसंस्कृतवार्ताः। केन्द्रीयगृहमन्त्री अमितशाहः प्रतिपादितवान् यत् सर्वकारेण निर्णयः स्वीकृतः अस्ति यत् षड्विंशत्यधिक द्विसहस्रतम वर्षस्य मार्च- मासात् पूर्वं नक्सलवादेन नक्सलवादस्य विचारेण च देशः मुक्तः भविष्यति। श्रीशाहः नवदिल्ल्यां स्वीय निवासस्थाने छत्तीसगढ़े नक्सलहिसायाः प्रायः पञ्च पञ्चाशत् पीडितैः सह संवादं कुर्वन् आसीत्। सः अवदत् यत् बस्तरस्य चत्वारि-मण्डलानि विहाय सम्पूर्णदेशे नक्सलवाद समापने केन्द्र सफलं जातम्। श्रीशाह, नक्सले संलग्नानां जनानाम् अपि आह्वानं कृतवान् यत् ते हिंसां त्यक्त्वा शस्त्राणि स्थापयन्तु, आत्मसमर्पणं च कुर्वन्तु। सः अवदत् यत् यदि ते हिंसां विहाय तस्य आह्वानं न शृण्वन्ति तर्हि तेषां विरुद्धं सर्वकारेण शीघ्रमेव अभियानं आरभते।

**हजरतनिजामुद्दीनरेलस्थान
कात् भारत-नेपाल-
मैत्रीयात्रा-पर्यटन-रेलयानं
ध्वजं प्रदर्शितवान् रेलमन्त्री**

केन्द्रीयरेलमन्त्री अश्विनीवैष्णवः नवीदिल्लीनगरस्य हजरतनिजामुद्दीनरेलस्थानकात् भारत-नेपाल-मैत्रीयात्रा-पर्यटन-रेलयानं ध्वजं कृतवान्। अस्य रेलयानस्य माध्यमेन पर्यटकाः भारत-नेपाल-सीमायां स्थितानां धार्मिकस्थानानां भ्रमणं कर्तुं शक्नुवन्ति।

HP Cabinet Decisions : १८० पदानि पूरयितुम् अनुमोदनं, चयनायोगः चयनप्रक्रियायाः परिणामद्वयं प्रकाशयिष्यति

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला।

हिमाचलप्रदेशमन्त्रिमण्डलस्य गोष्ठी शुक्रवासरे मुख्यमन्त्रिणः सुखविन्दरसिंहसुखोः अध्यक्षतायां सम्पन्ना। सभायां बहवः बृहत् निर्णयाः कृताः सन्ति। राज्यमन्त्रिमण्डलस्य गोष्ठ्यां ७८० मेगावाट जङ्गी-थोपन-पोवारी जलविद्युत् परियोजनां हिमाचलप्रदेश- विद्युत्निगमलिमिटेड इत्यस्मै समर्पयितुं अनुमोदनं दत्तम्। सभायां हिमाचलप्रदेश- विद्युत्निगमलिमिटेडस्य पक्षे १६३० मेगावाट रेणुकाजी, २७० मेगावाट थाना हलपम् भण्डारणजलविद्युत्परियोजनानाम् आबंटनस्य निर्णयः अपि कृतः। एतेन सह वनविभागे सहायकवनरक्षकाणां १०० रिक्तपदानि पूरयितुं निर्णयः अभवत्।

मन्त्रिमण्डल उपसमित्याः सङ्घटनस्य अनुमोदनम्

मन्त्रिमण्डलेन स्वास्थ्यमन्त्री (कर्णलः) डॉ. धनीरामशाण्डिलस्य अध्यक्षतायां मन्त्रिमण्डलस्य उपसमित्याः सङ्घटनस्य अनुमोदनं कृतम्, यस्मिन् ग्रामीणविकासः पंचायतीराजमन्त्री अनिरुद्धसिंहः, प्राविधिकशिक्षामन्त्री राजेश धर्माणी, आयुषमन्त्री यादविन्दरगोमा च समाविष्टाः भविष्यन्ति। रोगी कल्याणसमितीनां सुदृढीकरणाय अनुशंसाः दातुं समितिं न्यस्तम् अस्ति।

एतेषां चयनपरीक्षाणां परिणामाः घोषिताः भविष्यन्ति

मन्त्रिमण्डलेन हिमाचलप्रदेश- राज्य- चयन- आयोगाय पदकसङ्ख्या ९०३, ९३९ च परिणामान् घोषयितुं अधिकृतं कृतम् अस्ति। यत्र पदकसङ्ख्या ९०३ अन्तर्गतं पञ्च पदानि पदकसङ्ख्या ९३९ अन्तर्गतं षट् पदानि च अन्वेषणस्य न्यायालयस्य कार्यविधेः अन्तिमपरिणामपर्यन्तं रिक्तानि भविष्यन्ति।

डॉ. यशवंतसिंहपरमार- ऋणयोजनायाः लाभः

मन्त्रिमण्डलेन राज्यस्तरस्य विद्यालयस्य शिक्षकप्रशिक्षणस्य च शीर्षसंस्थारूपेण राज्यशैक्षिक- अनुसन्धान- प्रशिक्षणपरिषदः (एससीईआरटी), सोलनं च अनुमोदितं, यस्य उद्देश्यं शैक्षिकसंशोधनवर्धनं शिक्षायाः गुणवत्तां च विकासयितुम् अस्ति। तदतिरिक्तं मन्त्रिमण्डलेन शिक्षकाणां व्यावसायिकविकासः प्रदातुं १२ जिलाशिक्षाप्रशिक्षणसंस्थानां (DIETs) सुदृढीकरणस्य निर्णयः कृतः। विदेशेषु शैक्षणिकसंस्थासु व्यावसायिकं व्यावसायिकपाठ्यक्रमं च कर्तुम् इच्छन्तः योग्येभ्यः मेधावीछात्रेभ्यः डॉ. यशवंतसिंहपरमारऋणयोजनायाः लाभं प्रदातुं अपि निर्णयः कृतः। अस्याः योजनायाः अन्तर्गतं राज्यसर्वकारः एकप्रतिशतव्याजदरेण शिक्षाऋणं प्रदाति।

देहरा- पौटा साहब- चिकित्सालयोः गम्भीर- सेवाखण्डाणि स्थापितानि भविष्यन्ति

मन्त्रिमण्डलेन काङ्गडामण्डलस्य नागरिक- चिकित्सालय- देहरायां, सिरमौर-मण्डलस्य नागरिक-चिकित्सालय पौटा- साहब-इत्यत्र च आधुनिक-परिचर्या-सुविधाभिः सज्जीकरणाय ५० शय्या-युक्तानां क्रिटिकल- केयर- ब्लॉक- स्थापनस्य अनुमोदनं कृतं देहरायां हिमाचलप्रदेश- राज्य- विद्युत्निगमस्य (एचपीएसईबीएल) अधीक्षण- अभियन्तुः कार्यालयस्य, खण्ड-चिकित्सा-अधिकारिणः च कार्यालयस्य स्थापनायाः अपि निर्णयः कृतः अस्ति।

एतेषु विभागेषु पदानि पूरयिष्यन्ते

मुद्रण-लेखन-विभागे विभिन्नवर्गस्य ३३ पदानि पूरयितुं अनुमोदनं दत्तम्। सभायां लाहौल-स्पीति-मण्डलस्य सिस्सु- इत्यत्र नूतनं पुलिस-स्थानकम् उद्घाटयितुं, तत् कार्यात्मकं कर्तुं च भिन्न-भिन्न-वर्गस्य १८ पदानि निर्माय पूरयितुं च अनुमोदनं दत्तम्। सभायां चम्बामण्डलस्य हटलीक्षेत्रे नव- उद्घाटितस्य पुलिसकेन्द्रस्य कृते विभिन्नवर्गस्य षट् पदानि निर्माय पूरयितुं च निर्णयः कृतः। एतदतिरिक्तं पुलिस- उपाधीक्षकस्य पदद्वयम्, जिला कारागार- मंडी इत्यत्र डिस्पेंसर इत्यस्य एकं पदं, गृहविभागे सहायकनिदेशकः (जीवविज्ञानं एवं सौरमविज्ञानम्) इत्यस्य एकं पदं, प्रयोगशालासहायकस्य (रसायनविज्ञानं एवं विषविज्ञानम्) त्रीणि पदानि पूरयितुं निर्णयः कृतः। हिमाचलप्रदेशस्य महाधिवक्ताकार्यालये विभिन्नवर्गस्य १० पदानि पूरयितुं अपि निर्णयः कृतः। सभायां शिमलामण्डलस्य शोधी तथा सोलनमण्डलस्य कसौली, जाबली, बरोटीवाला, नालागढ़, बही इत्यत्र स्थितेषु ईएसआई स्वास्थ्यसंस्थासु चिकित्सापदाधिकारी (दन्तचिकित्सा) इत्यस्य षट् पदानि निर्माय पूरयितुं निर्णयः कृतः। मन्त्रिमण्डलेन न्यायिकसेवाविभागाय तस्य परिचालनक्षमतां वर्धयितुं षट् चलन्यायिकवाहनानि प्रदातुं अनुमोदनं कृतम्।

Shimla News : स्वच्छताकर्मचारिणां आग्रहाणां विचारार्थं शीघ्रमेव गोष्ठी करिष्यते- विक्रमादित्यसिंहः

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। शिमलानगरस्य गैयटीप्रेक्षागृहे शुक्रवासरे द जार्ज इन्स्टिट्यूशन फ़ॉर ग्लोबल हेल्थ इत्यस्य कार्यक्रमे लोकनिर्माणनगरविकासमन्त्री विक्रमादित्यसिंहः मुख्यातिथिरूपेण भागं गृहीतवान्। सः अवदत् यत् शिमलानगरस्य सौन्दर्यस्य कृते स्वच्छताव्यवस्थां निर्वाहयितुम् स्वच्छताकर्मचारिणां महत् योगदानम् अस्ति। वर्षेभ्यो, शिशिरे च यदा जनाः स्वगृहात् बहिः गन्तुं न शक्नुवन्ति तदा स्वच्छताकर्मचारिणः स्वदायित्वं अवगत्य नियमितरूपेण स्वच्छताव्यवस्थां निरन्तरं कुर्वन्ति। अतः वर्तमानसर्वकारः स्वच्छताकर्मचारिभिः सह दृढतया तिष्ठति। मन्त्री भूत्वा तस्य दायित्वम् वर्तते यत् एतेषां समस्यानां शीघ्रं समाधानं भवतु। एतत् मनसि कृत्वा स्वच्छताकर्मचारीसंघेन सह शीघ्रमेव सभा भविष्यति।

नगरस्य परितः मलनिकासीजालं मम प्राथमिकता अस्ति

पर्यावरणस्य स्वच्छतां मनसि कृत्वा वित्तीयसम्पदां उपलब्धतायाः आधारेण नगरवासिभ्यः उत्तमसुविधाः प्रदातुं सर्वकारः प्रतिबद्धः अस्ति। शिमलानगरस्य परिसरेषु च मलनिकासीव्यवस्थायाः उन्नयनम् अपि सर्वकारस्य प्राथमिकता अस्ति।

सैहब-समित्याः साधारणसभा शीघ्रमेव भविष्यति

शिमलानगरस्य निर्वाचनक्षेत्रस्य विधायकः हरीशजनार्थ अवरदत् यत् एषा एसईएचबी समिति २००९ तमात् वर्षात् कार्यं कुर्वती अस्ति। तस्मिन् समये ५०० तः अधिकाः सदस्याः आसन् किन्तु सम्प्रति समित्याः सदस्यानां संख्या १५०० तः अधिका अभवत्, एतत् साधु वार्ता अस्ति। कस्यापि संस्थायाः संचालनाय समये समये सामान्यसदनस्य आयोजनं आवश्यकं भवति, अद्यावधि संस्थायाः माध्यमेन एकमपि सामान्यसदनं न आयोजितम्। जार्ज इन्स्टिट्यूशन फ़ॉर ग्लोबल हेल्थ इत्यनेन नगरे संस्थायाः माध्यमेन स्वच्छताकर्मचारिभिः क्रियमाणानां समस्यानां अपशिष्टप्रबन्धनस्य च विषये सूचनां दातुं 'ए डॉक्यूमेंट्री आफ् द वर्क एण्ड लाइफ् आफ् वेस्ट्' इति लघुचलच्चित्रमपि प्रदर्शितम्।

प्रियंका गान्धी शिमलातः सामाजिकमाध्यमस्य एक्सपटले भाजपाविरुद्धं वक्तव्यं दत्तवती

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। काङ्ग्रेसस्य महासचिव प्रियङ्का गान्धी वाङ्मय शिमलातः भाजपाविरुद्धं संघर्षम् उद्घाटितवती। सः स्वस्य सामाजिकमाध्यमस्ये X इत्यत्र एकमुल्लेखं कृतवती। प्रियंका इत्यनया पोस्ट-पत्रे लिखितम्- भाजपा-नेतृणां मन्त्रिणां च अनियंत्रित-हिंसक-वाक्पटुतां दृष्ट्वा लोकसभायां विपक्षनेतुः राहुलगान्धी- महोदयस्य जीवनस्य सुरक्षां प्रति चिन्तितः काङ्ग्रेस-अध्यक्षः, राज्यसभायां विपक्ष-नेता च मल्लिकार्जुन खड्गे, प्रधानमन्त्रिणं प्रति पत्रं लिखितवान्। यदि प्रधानमन्त्रिणः लोकतान्त्रिकमूल्येषु विश्वासः, समानसंवादः, वृद्धानां प्रति आदरः च आसीत् तर्हि सः स्वयमेव तिष्ठति।

अस्य पत्रस्य उत्तरं ददाति स्म। अपि तु नड्वावर्येण लिखितं प्रेषितं च निम्नस्तरीयम् आक्रामकं च उत्तरं प्राप्तवान्। ८२ वर्षीयस्य वरिष्ठस्य जननेतुः अनादरस्य आवश्यकता का आसीत्? लोकतन्त्रस्य परम्परा संस्कृतिः च प्रश्नान् पृच्छितुं संवादं कर्तुं च अस्ति। धर्मे अपि गौरवशिष्टाचारादिमूल्यानां उपरि कोऽपि नास्ति। अद्यतनराजनीत्यां बहु विषं वर्तते, प्रधानमन्त्रिणा स्वस्य पदस्य गौरवं निर्वाहयन् यथार्थतया भिन्नं उदाहरणं स्थापनीयम् आसीत्। यदि सः स्वस्य एकस्य वरिष्ठस्य सहकारिराजनेतुः पत्रस्य आदरपूर्वकं उत्तरं दत्तवान् स्यात् तर्हि जनसमूहस्य दृष्टौ तस्य प्रतिबिम्बं, गौरवं च वर्धितं स्यात्। सर्वकारस्य उच्चतमपदं धारयन्तः अस्माकं नेतारः एताः महान् परम्पराः नाङ्गीकृतवन्तः इति दुःखदम्। अवधेयं वर्तते यत्, अद्यत्वे प्रियंका गान्धी शिमलानगरस्य छराबड़ायां स्वगृहे स्वमातुः सोनिया गान्धी इत्यनया सह तिष्ठति।

हिमाचलप्रदेशविश्वविद्यालयस्य प्रो. महावीरसिंहः विश्वस्य शीर्षद्विप्रतिशतवैज्ञानिकानां सूच्यां समाविष्टः

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। हिमाचलप्रदेशविश्वविद्यालयस्य भौतिकशास्त्रविभागस्य प्राध्यापकः महावीरसिंहः विश्वस्तरस्य शीर्षद्विप्रतिशतवैज्ञानिकानां सूचीं स्थानं प्राप्य नूतनम् अभिलेखं स्थापितवान्। स्टैनफोर्डविश्वविद्यालयस्य क्रमाङ्कने-२०२४ मध्ये सः वैश्विकरूपेण शीर्षद्विप्रतिशतवैज्ञानिकानां मध्ये एकः अभवत्। एप्लाइड फिजिक्स (सामग्रीविज्ञान) क्षेत्रे उपलब्धीनां कृते, चुम्बकीय- नैनो- प्रौद्योगिक्यां महत्त्वपूर्णं योगदानं च कृत्वा एतत् सम्मानं पदं च प्राप्तवान् न केवलं हिमाचलप्रदेशविश्वविद्यालयस्य अपि तु सम्पूर्णराज्यस्य कृते महती उपलब्धिः अस्ति यत् अत्रत्याः विश्वविद्यालयस्य एकः शिक्षकवैज्ञानिकः विश्वस्तरीयक्रमाङ्कने स्थानं प्राप्तवान्। १२ वर्षाणाम् अधिककालं यावत् समर्पितं शोधं कृत्वा आचार्य सिंहः हरित- ऊर्जाक्षेत्रे चुम्बकीयनैनोप्रौद्योगिक्याः अभिनवप्रयोगानाम् अन्वेषणं कृतवान्, विशेषतः विद्युत्वाहनानां कृते संचारक्षेत्रे च गीगाहर्ट्ज- आवृत्ति- परिधि- एंटीना- लघुकरणं प्रति ध्यानं दत्तवान् तस्य शोधकार्यं जैविककोशिकानां एन्जाइमानां च क्रियाकलापं वर्धयति, येन सुरक्षिताः अधिकप्रभाविणः च चिकित्साप्रयोगाः भवन्ति। चुम्बकीय नैनोप्रौद्योगिक्याः पर्यावरण- अनुकूलम्, जैवसंगतः, जैव-अपघटनीयः च गुणाः ऊर्जा, संचारः, स्वास्थ्यसेवासमाधानस्य च स्थायिकल्परूपेण स्थापयन्ति विद्युत्मोटर्ष इत्येतेषु कुशलसामग्रीणां वर्धमानयाचनायाः प्रतिक्रियारूपेण प्रो. सिंहः महत्- दुर्लभ- चुम्बकीय-सामग्रीणां स्थाने सहजतया उपलब्धं फेराइट-इत्यनेन प्रतिस्थापयितुम् अग्रणी अस्ति, यत् भारते विश्वे च प्रचुररूपेण उपलभ्यते एतद् परिवर्तनं स्थायि- तकनीकी- प्रथानां प्रचारं कुर्वन् भौतिक-अभावं सम्बोधयति।

प्राकृतिकाहारस्य महत्वम् "विपण्यां नूतनानां (मूंगफलीनां) मुद्गफलीनां आगमनेन (बादामस्य) वातादस्य मूल्यं न्यूनं न भवति"

"विपण्यां नूतनानां (मूंगफलीनां)
मुद्गफलीनां आगमनेन (बादामस्य)
वातादस्य मूल्यं न्यूनं न भवति"

प्राकृतिकाहार विशेषज्ञा - डॉ. विदुषी

प्रेरणास्रोत्रः - महाभागः महेन्द्रमिश्र महोदयः

वातादस्य स्वास्थ्यलाभानि बहूनि सन्ति। वातादम् विश्वस्य सर्वाधिकः लोकप्रियः वृक्ष-नट्सेषु एकः अस्ति।

वातादे एंटीऑक्सीडेंट, विटामिन ई, प्रोटीन फाइबर च भरपूरमात्रे सन्ति। वातादस्य अनेकानि स्वास्थ्यलाभानि भवन्ति, यस्मिन् हृदयस्वास्थ्यः मधुमेहः इत्यादि च समविष्टाः सन्ति।

अतः (बादामस्य) वातादस्य विषये द्वौ प्रश्नौ स्तः -

१. वातादम् (बादाम को) रात्रौ खादनियम् वा न वा?

२. वातादम् (बादाम को) सिक्तं कृत्वा (भिगोकर) खादनियम् वा न वा? अद्य, वयं केवलं प्रथमं प्रश्नस्य उत्तरस्य विषये पठिष्यामः - "वातादम् (बादाम को) रात्रौ खादनियम् वा न वा?"

किञ्चित् स्मर्तुं प्रयासं कुर्वन्तु - किमर्थं अस्माकं पितामहपितामहौ अथवा मातामहमातामहौ अस्मान् वातादैः (बादाम से) पोषयन्ति स्म

उत्तराखण्डसंस्कृतविश्वविद्यालयहरिद्वारद्वारा बद्रीनाथधाम्नि श्रीकाशीमठे आयोजितं संस्कृतशिविरम्

धार्मिकस्थलेषु संस्कृतेन घोषणा भवेदिति विद्वद्भिः समर्थितम्

हिमसंस्कृतवार्ता:-कुलदीपमैन्दोला चमोली।

उत्तराखण्डसंस्कृतविश्वविद्यालयहरिद्वारद्वारा शुक्रवासरे बद्रीनाथधाम्नि श्रीकाशीमठे चमोलीजनपदे

'एकदिवसीयसंस्कृतचिन्तनशिविरम्' आयोजितं। यस्य उद्देश्यं उत्तराखण्डराज्ये संस्कृतभाषायाः विकासाय प्रसाराय च दूरगामीकार्ययोजना भविता, उक्तकार्यक्रमे देशस्य सर्वेभ्यः राज्येभ्यः संस्कृतविद्वांसः भागं गृहीतवन्तः। संस्कृतभारत्याः अखिलभारतीय- उपाध्यक्षः दिनेशकमतः मुख्यातिथिः आसीत् तथा च बद्रीनाथधाम्नः पूर्वधर्मनेता भुवनचन्द्रः उनियालमहोदयः अध्यक्षतां कृतवान्। डॉ. संजीवकुमाररायः विशेषवक्त्ररूपेण उपस्थितः आसीत्। आदरणीयः जयप्रकाशगौतमः,

संस्कृतभारत्याः अखिलभारतीयसंगठनमंत्री सारस्वत- अतिथिरूपेण उपस्थितः आसीत्।

द्वितीयराजभाषा तीर्थस्थलेषु दृष्टा भवेत्-जयप्रकाशगौतमः

वेदपाठेन आरब्धे कार्यक्रमे जयप्रकाशगौतमः अवदत् यत् अद्य उत्तराखण्डे संस्कृतभाषायाः विकासाय अधिकं कार्यं कर्तुं आवश्यकता वर्तते। गौतमः अवदत् यत् उत्तराखण्डस्य द्वितीया राजभाषा संस्कृतम् अस्ति, अतः राज्यस्य तीर्थस्थलेषु अपि एषा दृष्टा भवेत्। सः अवदत् यत् संस्कृतविश्वविद्यालयेन अस्य चिन्तनशिविरस्य माध्यमेन अस्मिन् दिशि एकं पदं कृतं, तत् प्रशंसनीयम्।

संस्कृतविश्वविद्यालयः

देवभूमौ प्रसारयति संस्कृतम्

कार्यक्रमस्य संयोजकः डॉ. प्रकाशचन्द्रपन्तः कार्यक्रमस्य संचालनं कुर्वन् उत्तराखण्डः देवभूमिः अस्ति, अतः संस्कृतविश्वविद्यालयः देवभूमौ देववाणीसंस्कृतभाषायाः प्रचारार्थं प्रयत्नं कुर्वन् अस्ति इति उक्तवान्। डॉ. पन्तः अवदत् यत् एषः एकदिवसीयः चिन्तनशिविरकार्यक्रमः तस्य भागः अस्ति। आयोजकैः सह बद्रीनाथकेदारनाथमन्दिरसमितेः माननीयः अध्यक्षः उपाध्यक्षः च देशात् आगतानां सर्वेषां ६० संस्कृतविदुषां कृते मन्दिरदर्शनादिव्यवस्थां कृतवान्। आदरणीयः उपराष्ट्रपतिः श्री किशोरपवारः सर्वविदुषः उत्तरवस्त्रेण

सम्मानिताः। कार्यक्रमस्य अध्यक्षः पूर्वधर्माधिकारी श्री भुवनचन्द्रः उनियालः उक्तवान् यत् अद्य संस्कृतभाषिणां जनानां संख्या वर्धिता, अतः अद्य सर्वेषु संस्कृतविद्यालयेषु महाविद्यालयेषु च संस्कृतभाषिशिविराणां आयोजनं करणीयम्, एषा एव समयस्य आवश्यकता अस्ति।

कार्यक्रमस्य मुख्यातिथिः दिनेशकमतमहोदयः अवदत् यत् संस्कृतभाषायाः प्रचारार्थं सर्वे संस्कृतविद्वांसः, संस्कृतसंस्थाः, धार्मिकसंस्थाः च अग्रे आगन्तुं प्रवृत्ताः भविष्यन्ति। कार्यक्रमे श्री श्रीशदेवपुजारी, श्री सत्यनारायणभट्टः, दत्तात्रेयव्रजहल्ली, गौरवशास्त्री समितिसदस्यः डॉ. अरविन्दनारायणमिश्रः, डॉ. अरुणकुमारमिश्रः, डॉ. जोगेश्वरपाटाले आदिभिः स्वविचाराः व्यक्तीकृताः।

हरिकीपैडीपरमार्थनिकेतने भवेत् संस्कृतघोषणा

डॉ. संजीवकुमाररायः स्वसम्बोधने उक्तवान् यत् संस्कृतभाषायाः प्रचारार्थं "हरिकीपैडी" "परमार्थनिकेतनम्" च इत्यादिषु प्रत्येकस्मिन् स्थाने संस्कृतभाषायां घोषणाः करणीयाः। अस्मिन् दिशि सर्वकाराणां कार्यं कर्तुं आवश्यकता वर्तते। सचिनकठाले आगामि ३-४ वर्षाणि यावत् राज्ये संस्कृतस्य प्रचार-विकासाय स्वपरामर्शं दत्त्वा राज्यस्य अन्येषु धार्मिकस्थानेषु तथा बद्रीनाथकेदारनाथादिषु अपि, विश्वस्तरीयधर्मस्थलेषु च संस्कृतभाषायां घोषणाः करणीयाः इति उक्तवान्। परन्तु संस्कृते धार्मिकस्थानानां विषये सूचनार्थं बैनरपोस्टर इत्यादयः अपि स्थापयितव्याः। समन्वयकेन संस्कृतभाषायाः विकासाय, प्रसाराय च सर्वेभ्यः विद्वद्भ्यः परामर्शः याचितः अस्ति। स्थानीयसंयोजकः द्रवेश्वरप्रसादः थपलियालः कार्यक्रमाय देशान्तरात् आगतानां सर्वेषां जनानां धन्यवादं कृतवान्। चिन्तनशिविरे स्थानीयजनत्वेन बद्रीनाथवेदवेदाङ्गसंस्कृतमहाविद्यालयस्य विद्वांसः, डॉ. प्रदीपसेमवालः, जगदीशचन्द्रजोशी, डॉ. पवनकुमारशर्मा, डॉ. चर्चा बलियान्, डॉ. रितेशवशिष्ठः, राजस्थानतः चन्द्रशेखरशर्मा, डॉ. प्रियदर्शिनी ओली, डा.विवेकशुक्ला, बद्रीनाथधाम्नः प्रकाशझा, कविता, अमितमन्दोला सहितेन देशस्य ६० संस्कृतविद्वांसः लिखितरूपेण स्वपरामर्शं दत्तवन्तः।

? किम् उक्तवन्तः? पितामहपितामहौ अथवा मातामहमातामहौ उक्तवन्तः - यदि वातादम् (बादाम) खादति तर्हि मस्तिष्कः अपि तीक्ष्णं भवति, अतः खादनियम्। अहम् एकः लौकिकः उदाहरणः दास्यामि, तेन उदाहरणेन अवगन्तुम् प्रयासः कुर्वन्तु। यानस्य लौकिकं उदाहरणं दास्यामि - किमपि मोटरयानस्य तु सर्विसिंग एव भवति त्रयमासे एकवारं तु अवश्यमेव। सर्विसिंग कदा कर्तुं शक्नोति - यदि यानं चलति अथवा स्थिरं भवति? "यानं स्थिरं भवति तदैव - सम्यक् अस्ति खलु।" समानरूपे अस्माकं मस्तिष्कः अपि एकं यन्त्रम् अस्ति यः निरन्तरं चलति। अतः तस्य सर्विसिंग अपि बहु महत्त्वपूर्णः अस्ति। परन्तु मस्तिष्कः कदापि स्थिरं न भवितुं शक्नोति परन्तु रात्रौ यदा वयं निद्रायाम् सन्ति तदा मस्तिष्कः न्यूनः चलिष्यती। अतः तदा मस्तिष्कस्य सर्विसिंग भवितुं शक्नोति। द्वितीय प्रश्नः वातादम् जले सिक्तं कृत्वा (भिगोकर) खादनियम् वा न वा - श्वः पठिष्यामः। "अद्यतनः समापनम्" - वातादस्य (बादाम का) पूर्णलाभं प्राप्तुं रात्रौ एव खादितव्यम्।